

Ο Σίμων ο Μάγος και τί αναφέρουν οι Κανόνες περί της Σιμωνίας (Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο Σίμων ο Μάγος θεωρείται πατέρας του Γνωστικισμού, λόγω του ότι από τη διδασκαλία του εξελίχθηκαν τα διάφορα Γνωστικά συστήματα. Οι αρχαίοι αιρεσιολόγοι αναφέρουν ως πρώτο γνωστικό όλων των αιρέσεων το Σίμωνα το Μάγο [1].

Έζησε τον 1ο μ.Χ. γεννήθηκε στα Γίτθα της Σαμάρειας. Ασχολείτο με το επάγγελμα του μάγου. Έχαιρε μεγάλης εκτίμησης από τους ανθρώπους, οι οποίοι εθαύμαζαν τις μαγικές του ικανότητες. Είχε την ψευδαίσθηση ότι η δύναμη που κατείχε ήταν η ανώτατη. Κατά τη διάδοση του Ευαγγελίου στη Σαμάρεια, τόπο καταγωγής του, από το διάκονο Φίλιππο, αποδέχεται το μήνυμα του Ευαγγελίου, βαπτίζεται χριστιανός και αντιλαμβάνεται ότι υπήρχε μία δύναμη πολύ πιο μεγαλύτερη από αυτή που κατείχε ο ίδιος πριν το βαπτισμό του. Πληροφορίες για το πρόσωπο του Σίμωνα αντλούμε ήδη από τις Πράξεις των Αποστόλων [2].

Διακατείχε έντονα τον Σίμωνα το αντιϊουδαϊκό πνεύμα, χρησιμοποιώντας την Παλαιά Διαθήκη, την οποία ερμήνευε αλληγορικά που έφτανε στο σημείο της φαντασιοπληξίας και ανεμίγνυε με ιστορίες των Ελλήνων φιλοσόφων και ποιητών [3]. Η φαντασία του έπλασε ολόκληρη μυθολογία.

Στους Σαμαρείτες έλεγε ότι ήταν ο Θεός Πατέρας, ενώ στους Ιουδαίους έλεγε ότι είναι ο Υιός του Θεού, αλλά στην πραγματικότητα δεν σταυρώθηκε (δοκητισμός) [4]. Ως Άγιο Πνεύμα θεωρούσε την Ελένη, η οποία στην πραγματικότητα ήταν η ερωμένη του, και για την οποία αυτός (η μεγάλη δύναμη του Θεού, όπως αυτοχαρακτηριζόταν) είχε κατεβεί στη γη [5]. Οι οπαδοί του προσκυνούσαν τις εικόνες του Σίμωνα και της Ελένης, που είχε κατασκευάσει ο ίδιος [6]. Ο Ιππόλυτος αναφέρει ότι στη διδασκαλία του ο Σίμων έλεγε στους εθνικούς ότι είναι το Άγιο

Πνεύμα και ότι οι άνθρωποι μπορούν να τον ονομάζουν όποιο όνομα ήθελαν: «εν δε τοις λοιποῖς ἔθνεσιν ὡς πνεῦμα ἅγιον, ὑπομένειν δε αὐτόν καλεῖσθαι οἷω ἀν ὀνόματι καλεῖν βούλωνται οἱ ἄνθρωποι» [7].

Στα χρόνια του αυτοκράτορα Κλαυδίου (41-54 μ.Χ.), ο Σίμων ο μάγος μετέβη στη Ρώμη, όπου τόσο εντυπωσίασε τους κατοίκους, ώστε τιμήθηκε ως θεός και στήθηκε για αὐτόν ἀνδριάντας: « Σίμωνα μὲν τινα Σαμαρέα, τὸν ἀπὸ κώμης λεγομένης Γίτθων, ὃς ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος διὰ τῆς τῶν ἐνεργούντων δαιμόνων τέχνης δυνάμεις ποιήσας μαγικὰς ἐν τῇ πόλει ὑμῶν βασιλίδι Ρώμῃ θεὸς ἐνομίσθη καὶ ἀνδριάντι παρ' ὑμῶν ὡς θεὸς τετίμηται, ὃς ἀνδριάς ἀνεγήγερται ἐν τῷ Τίβερι ποταμῷ μετὰ τῶν δύο γεφυρῶν, ἔχων ἐπιγραφὴν Ῥωμαϊκὴν ταύτην· Σίμωνι δεωσάγκτω» [8].

Ο Σίμων προσπάθησε να εξαγοράσει ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Πέτρο τὸ ἀποστολικὸ χάρισμα τῆς μεταδόσεως τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ τοῦ Σίμωνα καταδικάστηκε ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Πέτρο. Ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτὸ προήλθε ὁ ὅρος σιμωνία. Σιμωνία εἶναι ὅρος ἐκκλησιαστικὸς καὶ δηλώνει τὴν ἐμπορία τῆς Θείας Χάριτος καὶ τὴν ἐξαγορά τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ με χρήματα. Ἡ πράξη τῆς σιμωνίας θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία βαρῦτατο ἀμάρτημα, τόσο γιὰ αὐτόν που προσφέρει χρήματα ἢ οτιδήποτε ἄλλο γιὰ νὰ ἐξαγοράσει ἐκκλησιαστικὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ γιὰ αὐτόν που ζητᾷ ἢ ἔστω ἀποδέχεται τὴν ἐξαγορά. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀσχετο με τὴν προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἱεροσύνη καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα νὰ προωθούνται οἱ κατάλληλοι καὶ γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ πλεονεξία, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, εἶναι εἰδωλολατρία [9].

Τὸ διαχρονικὸ φαινόμενο τῆς σιμωνίας ἀπασχόλησε ἐπανειλημμένα τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ πολὺ ἐνωρίς, γιὰ αὐτὸ καὶ ἔχουν συνταχθεῖ διάφοροι κανόνες ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους, οἱ ὁποῖες ἐπικύρωσαν καὶ κανόνες Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας [10].

Ἡ ἀνάγκη γιὰ ὑπαρξὴ κανόνων τόσο γιὰ τὴ σιμωνία ὅσο καὶ γιὰ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ θέματα, πνευματικῆς, δογματικῆς καὶ διοικητικῆς φύσεως, φάνηκε πολὺ νωρὶς καὶ ἔτσι ἔχουμε τὸ σύγγραμμα Διδαχὴ τῶν Ἀποστόλων (90-110 μ.Χ.), τὸ ὁποῖο μαζί με ἄλλες συλλογὲς κανόνων χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὸ σύγγραμμα Διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων. Τὴν περίοδο τῆς Διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων ὑπάρχουν καὶ ἄλλες συλλογὲς κανόνων (Ἀποστολικὴ Παράδοση τοῦ Ἰππολύτου, διατάξεις τῆς αἰγυπτιακῆς Ἐκκλησίας, Διαθήκη Κυρίου) [11].

1. Σκουτέρη Κ., Ἱστορία Δογμάτων, τόμος 1ος , Ἀθήνα 1998, σ.300.

2. Πράξεων 8, 9-24.

- 3. Ιππόλυτου, Κατά πασών των αιρέσεων έλεγχος 6,19: ΒΕΠ 5, 290,37-291,40.**
- 4. Επιφανίου, Πανάριον κα΄, 1: ΒΕΠ 74, 244-245.**
- 5. Επιφανίου, Πανάριον κα΄, 2: ΒΕΠ 74, 245-246.**
- 6. Επιφανίου, Πανάριον κα΄, 3: ΒΕΠ 74, 247.**
- 7. Ιππολύτου, Κατά πασών των αιρέσεων έλεγχος 6,19: ΒΕΠ 5, 291,30-31.**
- 8. Ιουστίνου μάρτυρος, Απολογία Α΄, 26: ΒΕΠ 3, 174,26-31.**
- 9. Κολασσαείς 3, 5.**
- 10. Αγαπίου ιερομονάχου και Νικοδήμου μοναχού, Πηδάλιον, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1987 (ανατύπωσις γ΄ εκδόσεως 1864), σ. 220.**
- 11. Παπαδοπούλου Στ., Πατρολογία Α΄, β΄ έκδοση, Αθήνα 1982, σ.377-378, 380-381.**

Το υλικό της Διδασκαλίας των Αποστόλων συναντάται στο σύγγραμμα των Αποστολικών Διαταγών. Στο 8ο και τελευταίο βιβλίο των Αποστολικών Διαταγών ως τελικό τμήμα του κειμένου βρίσκονται 85 κανόνες γνωστοί ως Αποστολικοί κανόνες, οι οποίοι καθορίζουν την εκκλησιαστική ευταξία και λατρεία, αλλά κυρίως τα καθήκοντα και τη συμπεριφορά των κληρικών. Οι κανόνες αυτοί έχουν εγκριθεί από την Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδο ως Αποστολικοί κανόνες, ενώ ήταν γνωστό ότι δεν πρόκειται για σύγγραμμα των Αποστόλων [12].

Ο 29ος Αποστολικός Κανόνας αναφέρει ότι αν κάποιος Επίσκοπος ή Πρεσβύτερος ή Διάκονος λάβει την ιερωσύνη, γιατί δωροδόκησε κάποιον ή κάποια πρόσωπα, να καθαιρείται τόσο αυτός όσο και αυτός ο οποίος τον χειροτόνησε και να αφορίζονται παντελώς από την Εκκλησία. Ο κανόνας υπενθυμίζει το παράδειγμα του Σίμωνος του μάγου, ο οποίος προσπάθησε να εξασφαλίσει τη δυνατότητα παροχής από αυτόν «της δωρεάς του Θεού» προσφέροντας χρήματα στους αποστόλους. Η ενέργειά του αυτή προκάλεσε την έντονη αντίδραση του Αποστόλου Πέτρου. Στο Πηδάλιο όπου είναι συγκεντρωμένοι όλοι οι κανόνες (οικουμενικών και τοπικών συνόδων και Αγίων Πατέρων) χαρακτηρίζεται το αμάρτημα της σιμωνίας ως το βαρύτερο και χειρότερο γιατί «ωσάν το να πωλή τινάς και να αγοράζη την απώλητον και ανεξαγόραστον χάριν του αγίου Πνεύματος» [13]. Οι ίδιοι αναφέρουν ότι ο Άγιος Ταράσιος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως σε επιστολή του προς τον πάπα Ρώμης Αδριανό, γράφει ότι όσοι δωροδοκούνται, για να χειροτονήσουν είναι ως να θεωρούν το Άγιο Πνεύμα ως δούλο τους και το πωλούν σε αυτούς που τους δωροδοκούν, και έτσι είναι ως να αγοράζουν αυτοί το Άγιο Πνεύμα ως δούλο από αυτούς που τους χειροτόνησαν. Ο Άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης (4 Φεβρουαρίου) αναφέρει για τη σιμωνία «πασ ούν, όστις ιερωσύνην εκπρίεται, Καιάφας Χριστοκτόνος ευρίσκεται» [14].

Η χειροτονία ανάξιων κληρικών προκαλεί σοβαρά προβλήματα και σκανδαλισμό των πιστών, γιατί συχνά αυτοί που δωροδόκησαν προσπαθούν να πάρουν πίσω πολύ περισσότερα χρήματα από όσα είχαν δώσει.

Δεν έλειψαν βέβαια οι προσπάθειες κάποιων να επιβάλουν υποχρεωτική εισφορά

των χειροτονουμένων υπέρ του χειροτονούντος αρχιερέως, όπως συνέβη με τον αυτοκράτορα Ισαάκιο Κομνηνό, ο οποίος εξέδωσε σχετικό χρυσόβουλλο, το οποίο υποστήριξαν οι πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως, Μιχαήλ και Νικόλαος. Αντίθετα, ο Ιερός Χρυσόστομος τονίζει ότι οι βασιλείς συχνά με τις ενέργειές τους προκαλούν καταστάσεις που δεν συμφέρουν [15]. Επίσης, ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός καταδικάζει έντονα τη σιμωνία και μάλιστα τόσο αυτούς που πρόσφεραν χρήματα ή άλλα αγαθά και αυτούς που τα πήραν, αλλά και όσους μεσίτευσαν για αυτό [16].

Η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος συνεκλήθη το 451 μ.Χ. στη Χαλκηδόνα. Από τους 30 κανόνες της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου, τους 28 θέσπισε η ίδια η Σύνοδος, ενώ ο 29ος και ο 30ος των Συλλογών Κανόνων είναι μόνο αποσπάσματα συζητήσεων στη Σύνοδο [17]. Μετά τον πρώτο 1ο κανόνα, ο οποίος επιβεβαιώνει την ισχύ των Ιερών κανόνων που εγκρίθηκαν από προηγούμενες Συνόδους, ο 2ος κανόνας ασχολείται με το θέμα της σιμωνίας και μάλιστα λεπτομερώς. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι εάν κάποιος Επίσκοπος προβεί σε χειροτονία την οποία «και εις πράσιν καταγάγοι την άπρατον χάριν», δηλαδή χειροτονήσει Επίσκοπο ή Χωρεπίσκοπο ή Πρεσβύτερο ή Διάκονο, ή χειροθετήσει πρόσωπο του κατώτερου κλήρου ή προαγάγει σε Οικονόμο, ή Έκδικο, ή τοποθετήσει Παραμονάριο ή γενικά παραβιάσει τον κανόνα αυτό, δηλαδή προβαίνει στην ενέργεια αυτή για εξασφάλιση χρημάτων να καθαιρείται, ενώ αυτός που πρόσφερε τα χρήματα να μην ωφελείται, δηλαδή να μην θεωρείται ότι έχει χειροτονηθεί στο βαθμό αυτό ή ότι έλαβε το οφθίκιο αυτό, «αλλά ας ήναι και της ιερωσύνης, και του οφθικίου οπού έλαβεν απόβλητος» [18]. Βαρεία είναι και η ποινή που προβλέπεται για όσους μεσιτεύουν για το παράπτωμα της σιμωνίας: εάν είναι κληρικός να εκπίπτει του βαθμού του, και εάν είναι λαϊκός ή μοναχός να αναθεματίζεται.

12. Μπαλάνου Δ. Σ., Κλήμης ο Ρώμης, ΒΕΠ 1, Αθήναι 1955, σ. 910-12.

13. Αγαπίου ιερομονάχου και Νικοδήμου μοναχού, Πηδάλιον, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1987 (ανατύπωσης γ΄ εκδόσεως 1864), σ. 30-31.

14. Αγίου Ισιδώρου Πηλουσιώτου, Επιστολή τιε΄ (315).

15. Ιερού Χρυσοστόμου, Ομιλία στ΄ Εις τους Ανδριάντας.

16. Ιουστινιανού Νεαρά ρκγ΄(123).

17. Παπαδοπούλου Στ., Πατρολογία Γ΄, Αθήνα 2010, σ.647.

18. Αγαπίου ιερομονάχου και Νικοδήμου μοναχού, Πηδάλιον, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1987 (ανατύπωσης γ΄ εκδόσεως 1864), σ. 186.

Είναι ιδιαίτερα σημαντική η μέριμνα της Εκκλησίας για την ύπαρξη κατάλληλων

κληρικών, οι οποίοι πρέπει να επιλέγονται με ορθά κριτήρια και έπειτα από ιδιαίτερα προσεκτική μελέτη και έλεγχο. Και ασφαλώς κριτήριο δεν πρέπει να αποτελεί η δυνατότητα κάποιου να προσφέρει χρήματα για χειροτονία, χειροθεσία ή εξασφάλιση εκκλησιαστικού αξιώματος. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο Επίσκοπος πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και στο θέμα των κληρικών που επιλέγονται από τον ίδιο για τη διαχείριση των οικονομικών της Εκκλησίας αλλά και των υποθέσεων των ανθρώπων που ζητούν τη βοήθεια της Εκκλησίας.

Έτσι, για το θεσμό του Οικονόμου, ο οποίος χειρίζεται τα οικονομικά της επισκοπής, έπρεπε να γίνει η όλη διαδικασία ιδιαίτερα προσεκτικά, για να είναι καθ' όλα άψογος, γιατί ενδεχόμενη προαγωγή του στη θέση αυτή πολύ πιθανόν να του προκαλούσε τη συνήθεια στην υπηρεσία του στην Εκκλησία να ζητά χρήματα από όσους εξυπηρετούσε ή γενικά είχαν κάποια οικονομική σχέση με την Εκκλησία. Το παράδειγμα του Ιούδα του Ισκαριώτη, ο οποίος για ικανοποίηση της φιλαργυρίας του, δεν αρκέστηκε μόνο να κλέβει από το ταμείο της ομάδας των μαθητών [19], αλλά πρόδωσε και τον Διδάσκαλό του, τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, πρέπει να είναι πάντοτε υπόψη όλων.

Οι Έκδικοι είχαν το πολύ σημαντικό έργο να δρουν εκ μέρους της Εκκλησίας και να βοηθούν τους αδικουμένους, τους καταπιεσμένους και γενικά όσους προσέφευγαν στην Εκκλησία ζητώντας τη βοήθειά της. Στην Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης υπήρχαν δώδεκα Έκδικοι από τους οποίους ο πρώτος ήταν γνωστός ως Πρωτέκδικος. Αυτός με δύο άλλους Έκδικους έκρινε τις μικρές υποθέσεις που έφταναν στην Εκκλησία. Η ενέργεια αυτή της Εκκλησίας, σε μια περίοδο κατά την οποία τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν προστατεύονταν στο βαθμό που προστατεύονται σήμερα, φανερώνει τη μεγάλη μέριμνα και το ενδιαφέρον της Εκκλησίας για το ποιμνιό της και είναι σχετική με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου, που καλεί τους πιστούς να προσπαθούν να συνδιαλλάσσονται με αυτούς που τους αδικούν και αν αποτύχουν, να απευθύνονται στην Εκκλησία [20]. Παράλληλα με τους εκκλησιαστικούς Έκδικους υπήρχαν και οι βασιλικοί έκδικοι με παρόμοιο ρόλο.

Οι Παραμονάριοι, γνωστοί και ως Προσμονάριοι, ήταν αυτοί που ήταν υπεύθυνοι για την υποδοχή των προσκυνητών στην Εκκλησία στην οποία είχαν τοποθετηθεί να υπηρετούν. Δηλαδή ήταν τα πρόσωπα με τα οποία έρχονταν σε επαφή οι προσκυνητές κατά την επίσκεψή τους σε μία Εκκλησία και, όπως όλοι οι αξιωματούχοι και οι λειτουργοί της Εκκλησίας έπρεπε να είναι άμεμπτοι και όχι φιλοχρήματοι εφαρμόζοντας το Κυριακό λόγο «ου δύναται πόλις κρυβήναι επάνω όρους κειμένη» [21]. Ασφαλώς μια προπαίδεια στο αμάρτημα της σιμωνίας δεν ήταν η καλύτερη σύσταση, γιατί η προσπάθεια για εξασφάλιση υπηρεσίας σε συγκεκριμένη Εκκλησία ασφαλώς είναι ιδιαίτερα ύποπτη για την αιτία που γινόταν, δηλαδή λόγιοι γοήτρου ή/ και εξασφάλιση μεγαλύτερου εισοδήματος.

Το 691 μ.Χ. η Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος με τον 2ο κανόνα της επικύρωσε τους κανόνες διάφορων Τοπικών Συνόδων και Αγίων, όπως του Αγίου Διονυσίου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Αγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Αγίου Αθανασίου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Αγίου Βασιλείου αρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, κ.ά., και ενέκρινε 102 νέους κανόνες. Οι κανόνες 22ος και 23ος ασχολούνται με το θέμα της σιμωνίας.

Ο 22ος κανόνας με ένα σύντομο κείμενο επιβεβαιώνει προηγούμενους κανόνες λέγοντας απλώς ότι οποιοσδήποτε Επίσκοπος ή άλλος κληρικός χειροτονηθεί,

χωρίς προηγούμενη δοκιμασία και έλεγχο του βίου του, γιατί απλώς πρόσφερε χρήματα, να καθαιρείται τόσο αυτός που πρόσφερε χρήματα όσο και αυτός που τον χειροτόνησε.

Ο 23ος κανόνας αναφέρει ότι κανένας Επίσκοπος, Πρεσβύτερος ή Διάκονος να μην αμείβεται σε χρήμα ή σε άλλο είδος για τη μετάδοση της Θείας Κοινωνίας, γιατί η χάρις των Ιερών Μυστηρίων δεν πωλείται, ούτε μεταδίδεται ο αγιασμός του Αγίου Πνεύματος. Αυτά μεταδίδονται στους αξίους ως δώρο. Εάν κάποιος κληρικός απαιτήσει για να μεταδώσει τη Θεία Κοινωνία οποιαδήποτε αμοιβή, να καθαιρείται «ως της Σίμωνος ζηλωτής πλάνης και κακουργίας», ο οποίος ενόμισε ότι μπορεί να αγοράσει τη χάρη του Αγίου Πνεύματος προσφέροντας χρήματα στους Αποστόλους. Η Θεία Κοινωνία είναι δώρο για τους άξιους, μετά την εξομολόγησή τους στον Πνευματικό τους Πατέρα, στους οποίους η Εκκλησία επιτρέπει να προγεύονται τη Βασιλεία των Ουρανών στη γη. Δηλαδή ο κανόνας αυτός απαγορεύει στην πραγματικότητα στους Πνευματικούς να παίρνουν χρήματα, για να δώσουν άφεση αμαρτιών και έτσι να επιτρέψουν σε κάποιο να μετέχει των Αχράντων Μυστηρίων.

Το 787 μ.Χ. συνεκλήθη στη Νίκαια της Βιθυνίας η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος. Στο πλαίσιο των εργασιών της εξέδωσε 22 κανόνες, από τους οποίους ο 4ος, ο 5ος, ο 15ος και ο 19ος ασχολούνται με το θέμα της σιμωνίας.

19. Ιωάννου 12, 6.

20. Ματθαίου 18, 15-17.

21. Ματθαίου 5, 14.

Ο 4ος κανόνας αναφέρει στην ομιλία και τις προτροπές του Αποστόλου Παύλου προς τους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας της Εφέσου, τους οποίους όπως είναι γνωστό μετεκάλεσε στη Μίλητο κατά την επιστροφή του από τη Μακεδονία προς την Ιερουσαλήμ, πράγμα το οποίο ισχύει για όλους τους κληρικούς: «αργυρίου η χρυσίου, η ιματισμού, ουδενός επεθύμησα· πάντα υπέδειξα υμίν, ότι ούτω κοπιώντας δει αντιλαμβάνεσθαι των ασθενούντων, μακάριον ηγούμενος το διδόναι, η λαμβάνειν» [22]. Στη συνέχεια ο κανόνας ζητά από τον κάθε Επίσκοπο να αποφεύγει την αισχροκέρδεια και «προφασιζόμενον προφάσεις έν άμαρτίαις», δηλαδή να απαιτεί από τους υφισταμένους του Επισκόπους, κληρικούς ή μοναχούς χρυσάφι, ασήμι ή άλλο είδος, γιατί τέτοιου είδους υποχρεώσεις έχουν οι γονείς προς τα τέκνα και όχι τα τέκνα προς τους γονείς. Επίσης, ο Επίσκοπος πρέπει να αποφεύγει, για ικανοποίηση της φιλοχρηματίας ή της εμπάθειάς του, να κλείει Εκκλησίες, εμποδίζοντας έτσι την τέλεση της Θείας Λειτουργίας, ή να αφορίζει κάποιο κληρικό. Σε περίπτωση που υποπέσει στο παράπτωμα αυτό να υφίσταται ότι

επέβαλε στους κληρικούς αυτούς. Με ανάλογο τρόπο γίνεται αναφορά στην ανάγκη για διαποίμανση του ποιμνίου της Εκκλησίας «μη αναγκαστώς ἀλλ' εκουσίως κατὰ Θεόν. Μη αισχροκερδώς, ἀλλά προθύμως. Μη ως κατακυριεύοντες των κλήρων, ἀλλά τύποι γενόμενοι του ποιμνίου· και φανερωθέντος του Αρχιεπισκόπου κομεισθε τον αμαράντινον της δόξης στέφανον» [23]. Είναι σημαντικό ότι ο κανόνας αυτός αναφέρει τις προτροπές του Αποστόλου Παύλου, ο οποίος εισάγει ένα νέο «μακαρισμό», καλώντας όσους έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν στην Εκκλησία ή για αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων, θεωρώντας ότι όσα έχουν είναι δώρο του Θεού. Ασφαλώς ο κανόνας αυτός δεν απαγορεύει στους Κληρικούς και γενικά στους πιστούς να συνεισφέρουν για τις ανάγκες της Εκκλησίας.

Ο 5ος κανόνας αναφέρει ως θανάσιμο αμάρτημα την αμετανοησία των αδιορθώτων και θεωρεί ως ένα από τα θανάσιμα αμαρτήματα, τη σιμωνία, γι' αυτό και επαναλαμβάνει επί λέξη τον 2ο κανόνα της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, για τον οποίο έγινε λόγος πιο πάνω.

Ο 15ος κανόνας αναφέρει ότι κανένας κληρικός δεν επιτρέπεται να ανήκει στο προσωπικό δύο Εκκλησιών και έτσι να έχει εισοδήματα (αποδοχές) και από τις δύο Εκκλησίες, γιατί θα παραμελεί τη μια. Ο κάθε κληρικός οφείλει να υπηρετεί στην Εκκλησία που έχει τοποθετηθεί και να μην βρίσκει αφορμή ότι το εισόδημα από την

Εκκλησία δεν είναι ικανοποιητικό για τις βιοτικές του ανάγκες. Ο κανόνας παραπέμπει στον Απόστολο Παύλο, ο οποίος ανέφερε ότι για ικανοποίηση των αναγκών του και των συνεργατών του στη διάδοση του κηρύγματος του Ευαγγελίου «υπηρέτησαν αι χείρες αύται» [24], δηλαδή η προσωπική του εργασία. Επίσης, ο κανόνας διευκρινίζει ότι δεν αποκλείει και παραχωρεί στην ύπαιθρο ένας κληρικός, λόγω μη ύπαρξης αρκετού αριθμού κληρικών, να καλύπτει τις ανάγκες περισσότερων Εκκλησιών.

Ο 19ος κανόνας διαπιστώνει ότι η φιλαργυρία έχει διαδοθεί σε ηγέτες της Εκκλησίας, ώστε αυτοί να δέχονται στις τάξεις του κλήρου ή ως μοναχούς ή μοναχές πρόσωπα, τα οποία κατά το Μέγα Βασίλειο δείχνουν ότι δεν είναι κατάλληλα. Όποιος προβαίνει σε αυτή την πράξη είτε Επίσκοπος είτε Ηγούμενος ή άλλος κληρικός να παύεται ή να καθαιρείται [25], σύμφωνα με το 2ο κανόνα της εν Χαλκηδόνι Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου. Εάν είναι Ηγουμένη, να εκπίπτει του αξιώματός της και να πηγαίνει σε άλλη μονή για να υποταχθεί, επίσης δε και ο Ηγούμενος που δεν φέρει το βαθμό του Πρεσβυτέρου. Στην ερμηνεία του κανόνος αυτού αναφέρεται ότι και η τοποθέτηση ακατάλληλου κληρικού ως Παραμονάριου σε κάποια Εκκλησία είναι αιτία για απομάκρυνση ή καθαίρεση του προσώπου που τον τοποθέτησε.

Να αναφερθεί ότι με το θέμα της σιμωνίας ασχολήθηκαν διάφοροι Πατέρες της Εκκλησίας. Έτσι, ο Μέγας Βασίλειος σε επιστολή του προς τους Επισκόπους της Αρχιεπισκοπής του (90ος κανόνας) καταδικάζει τη σιμωνία και τους καλεί να μην παίρνουν χρήματα από αυτούς που χειροτονούν. Ο Άγιος Γεννάδιος Κωνσταντινουπόλεως σε εγκύκλιο επιστολή του προς τους Μητροπολίτες και τον Πάπα Ρώμης πληροφορεί για απόφαση Ενδημούσας Συνόδου για καταδίκη της σιμωνίας. Ο Άγιος Ταράσιος Κωνσταντινουπόλεως με επιστολή του προς τον Πάπα Ρώμης Αδριανόν και τους Πατριάρχες Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων τους ενημερώνει για την ανάγκη καταδίκης και αποφυγής της σιμωνίας αναφέροντας διάφορους κανόνες αλλά και κείμενα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης. Επίσης, ο ίδιος Πατήρ αναφέρει από το βίο του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου ότι αυτός υποβίβασε στο βαθμό του Πρεσβυτέρου 6 Επισκόπους που είχαν δώσει χρήματα για να χειροτονηθούν Επίσκοποι.

Συμπεραίνοντας, παρατηρούμε ότι η σιμωνία είναι φαινόμενο διαχρονικό της Εκκλησίας, η οποία υποχρεώθηκε από πολύ ενωρίς, ήδη από τα χρόνια των Αποστόλων, να την καταδικάσει σε έντονο βαθμό και να απομακρύνει από τις τάξεις του κλήρου όσους ενέχονται στο παράπτωμα αυτό, είτε έδωσαν είτε πήραν χρήματα για χειροτονία. Ποινές η Εκκλησία επιβάλλει και για διάφορα άλλα παραπτώματα που σχετίζονται με χρηματισμό, όπως κληρικούς που δίδουν άφεση

αμαρτιών αφού χρηματισθούν. Επίσης, καταδικάζει τους Ηγουμένους και Ηγουμένες που αποδέχονται χρήματα για να δεχθούν ως μέλη στις Μονές τους διάφορα πρόσωπα. Οι ποινές αυτές δεν είναι άσχετες με το γεγονός ότι η Εκκλησία θεώρησε τη σιμωνία ως εμπόριο της χάρης του Αγίου Πνεύματος. Οι Πατέρες της Εκκλησίας θεωρούν τη σιμωνία ως ένα από τα βαρύτερα παραπτώματα, που η αμετανοησία του θεωρείται θανάσιμο αμάρτημα.

22. Πράξεις 20, 33-35.

23. Α΄ Πέτρου 5, 2-4.

24. Οπ 20, 35.

25. Αγαπίου ιερομονάχου και Νικοδήμου μοναχού, Πηδάλιον, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1987 (ανατύπωσις γ΄ εκδόσεως 1864), σ.338. Αναφέρει σημείωμα αποδιδόμενο στο Ζωναρά ότι η παύση (ως ποινή ηπιότερα από την καθαίρεση) αναφέρεται σε χειροτονία σε ανώτερο βαθμό ήδη χειροτονηθέντα.